

СЕКЦІЯ 6.
КУЛЬТОРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ,
РЕГІОНІВ. ПІДПРИЄМСТВ ТА БІЗНЕСУ

РОЛЬ «ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ» У ФОРМУВАННІ
ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Маруховська-Картунова О.О.,

кандидат філософських наук, доцент,

завідувач Секції суспільних наук кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: OlgaM@krok.edu.ua

Історія розвитку людської цивілізації засвідчує, що об'єктивні дослідження, вивчення чи навіть просто ознайомлення зі світовою культурою, культурою інших народів та ґрунтовні знання культури свого народу сприяють пом'якшенню міжцивілізаційних протиріч, запобіганню ескалації міжкультурних конфліктів на міжнародному та етнокультурних конфліктів на державному рівнях, створюють належні умови для мирного співіснування різних народів.

Загальновідомо, що поняття «культурологія» в науковий обіг ввели німецький філософ, нобелівський лауреат Вільгельм Оствальд [1] та американський антрополог Леслі Уайт ще на початку ХХ ст. [2]. Однак, загальновизнаного визначення поняття «культурологія» у сучасній науковій, енциклопедично-довідковій та навчально-методичній літературі й досі не існує. Найчастіше під «культурологією» мається на увазі самостійна міждисциплінарна сфера науки та освіти, яка покликана займатись дослідженням та вивченням людської культури в її «широкому» (культура людської діяльності взагалі) та «вузькому» (культурна діяльність окремих народів) розумінні.

На Заході необхідність ґрунтовного і організованого саме на державному рівні дослідження, вивчення та передачі знань з культурології новим поколінням зрозуміли давно і поставились досить відповідально й конструктивно. Сьогодні там функціонують десятки факультетів та сотні кафедр (найчастіше під назвою «Cultural Anthropology»), викладачі яких займаються науково-дослідницькою («Cultural Studies») та педагогічною діяльністю. Зокрема, вони видають кільканадцять спеціальних журналів, сотні найменувань наукових монографій та навчальних посібників, що створює сприятливі умови для підготовки тисяч відповідних висококваліфікованих фахівців. Впродовж останніх років досить потужною стала тенденція розширення мережі та помітна активізація діяльності згаданих установ, зростання їх фінансування, збільшення накладів відповідних наукових та навчальних видань, а також врахування нових глобальних викликів, які постали і постають перед людством та окремими народами, і які здійснюють величезний вплив (як позитивний, так і негативний) на їх культурну спадщину та сучасні досягнення [3].

В сучасній Україні становище у вищих навчальних закладах початкових дисциплін «Культурологія» та «Історія світової культури» можна оцінити як досить складне і не визначене. У 90-х роках ХХ ст. «Культурологія» або «Історія світової культури» почали викладатись у всіх ВНЗ України як нормативні, тобто обов'язкові для вивчення всіх студентів усіх спеціальностей бакалаврату. Водночас тоді було затверджено новий напрям – «Культурологія» – і розпочалась підготовка відповідних фахівців, зокрема бакалаврів (6.020101) та магістрів-культурологів (8.02010101). Однак, невдовзі після «Помаранчевої революції», із з не зовсім зрозумілих причин, у всіх ВНЗ було суттєво «скорочено» цикл соціально-гуманітарних дисциплін та кількість годин, відведених на їх вивчення. Потрапили у «немилість» і «Культурологія», і «Історія світової культури», що завершилось позбавленням їх статусу нормативних навчальних дисциплін. Натомість, з'явилась нова нормативна навчальна дисципліна – «Історія української культури», яку через декілька років об'єднали з нормативною, обов'язковою навчальною дисципліною «Історія України» і зараз вже декілька років у вищих навчальних закладах України викладається об'єднана навчальна дисципліна під назвою «Історія України та української культури».

На жаль, декілька років навчальних дисциплін «Культурологія» або «Історія світової культури» взагалі не було у багатьох вищих навчальних закладах України. Зараз на прикладі нашого Університету економіки та права «КРОК» навчальна дисципліна «Історія світової культури» перебуває у статусі тільки другорядної, вибіркової (за вибором самих студентів) навчальної дисципліни. Такий статус відкриває шлях технічним та економічним ВНЗ до повного нехтування цією цікавою і конче потрібною дисципліною, а навчальним закладам недержавних форм власності ще й економити на ній години, а отже і кошти. Наслідок – студенти позбавлені можливості прилучатися до найкращих скарбів світової культури, що вступає в протиріччя з переліком загальних компетентностей усіх спеціальностей бакалаврату ВНЗ України.

Згідно компетентнісного підходу (competence-based approach) у побудові та реалізації навчальних програм (Проект TUNING – Tuning Educational Structures in Europe) «Загальні (generic) компетентності – це знання, розуміння, навички та здатності, якими студент оволодіває у рамках виконання певної програми навчання, але які мають універсальний характер» [4, с. 11]. Загальновідомо, що в одному з рядків у переліку загальних компетентностей усіх без винятку спеціальностей (наприклад, таких, як: «Дизайн», «Психологія», «Право», «Журналістика», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Менеджмент», «Маркетинг», «Фінанси», «Економіка підприємства», «Облік та аудит», а також «Комп'ютерні науки» та ін.) бакалаврату ВНЗ України згідно затверджених Стандартів вищої освіти записана така загальна компетентність, яка стосується саме навчальної дисципліни «Історія світової культури». Формулюється ця загальна компетентність в Стандартах вищої освіти таким чином: *«Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної*

області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя». А в деяких спеціальностях бакалаврату, таких як: «Дизайн», «Право», «Менеджмент», «Облік та аудит» та ін., в Стандартах вищої освіти окремим рядком додається така загальна компетенція, як: *«Цінування та повага різноманітності та мультикультурності»*. Цю загальну важливу й потрібну компетентність для всіх спеціальностей вищої школи найкраще формує така навчальна дисципліна як «Історія світової культури».

Виходячи з вищенаведеного, пропонуємо, ввести в навчальні плани для всіх спеціальностей ступеню вищої освіти «бакалавр» навчальну дисципліну «Історію світової культури» як обов'язкову, а не вибірккову.

Список використаних джерел:

1. Ostwald W. *Energetische Grundlagen der Kulturwissenschaft* (1st ed.). Leipzig, 1909. 184 s.
2. White L. *The Science of Culture: A Study of Man and Civilization*. New York: Percheron Press/Eliot Werner Publications, 2005. 502 p.
3. Eller J. *Cultural Anthropology: Global Forces, Local Lives*. London: Routledge, 2013. 384 p.
4. Рашкевич Ю. *Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм*: URL:file:///C:/Users/Admin/Downloads/Competence_Approach_Rashkevych_Nov.2014.pdf.